

HJÄLPPREDA

Ansvarsfördelning kring barn och ungdomar med synnedsättning

◆ **Före förskolan** ◆ **Under förskoletiden** ◆ **Under skoltiden**

2023

Hjälpredan

Syftet med detta dokument är att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan staten och kommunens olika uppdrag när det gäller barn och ungdomar med synnedsättning.

Gotland har inget eget landsting men har ändå ansvar för de landstingsbundna uppgifterna.

Hjälpredan är tänkt som en checklista. Den innehåller barnets/elevens behov och de stödresurser som finns att tillgå.

Hjälpredan för Region Gotland sträcker sig från tiden före förskola till och med gymnasieskolan.

Var vänder man sig?

Region Gotland

www.gotland.se

Utbildnings och arbetslivsförvaltningen UAF

Barn- och elevhälsan BEH

Verksamhetschef

Friskola

Respektive chef

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen HSF

Syncentral SC

Enhetschef

Habilitering HAB

Enhetschef

Ögonmottagningen

Enhetschef

Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM www.spsm.se

SPSM ger specialpedagogiskt stöd i frågor som rör pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningar. SPSM ger stöd i form av specialpedagogisk rådgivning, specialpedagogisk utredning, information och utbildning. Stödet erbjuds till elever, föräldrar samt personal inom det offentliga skolväsendet och friskolor som står under statlig tillsyn. Alla insatser föregås av en förfrågan.

Synskadades Riksförbund, SRF

www.srf.nu

Barn med synskada – före förskola

För att få tillgång till Habiliteringens tjänster skall barnet ha en aktuell kontakt på Habiliteringen

ANSVARSFÖRDELNING

	- UAF			- HSF			Stat
	Barnets behov	Förskola	Barn- och elevhälsa	Habilitering	Ögonmottagning	Syncentral	SPSM
1	Upptäckt av synskada			Vid misstanke om synskada skickas remiss till Ögonmottagningen, som initierar samarbete med Syncentralen.	Ögonläkare gör en undersökning för diagnos, remitterar patient till Syncentralen och vid behov till Habiliteringen, samt skickar information till Barnhälsovården.		
2	Första kontakt					Remiss från ögonläkare. Kontakt tas med föräldrar.	
3	Första besök		Enligt särskild överenskommelse HSF-BEH tillsammans med kurator/synpedagog Syncentralen.			Kartläggning görs tillsammans med föräldrar och synpedagog BEH. Vid behov kontaktas Habiliteringen.	
4	Psykosocialt stöd			Samarbete med Syncentralens kurator vid behov.		Föräldrar erbjuds kontakt med kurator på Syncentralen.	
5	Habiliteringsplan		Medverkar i upprättandet av individuell habiliteringsplan vid särskilda behov.	Synsättningen tas upp som en del i Habiliteringsplanen. Samarbete med BEH/Syncentralen vid behov.	Konsult till barnsynteam.	Syncentralen upprättar synhabiliteringsplan eller vid behov medverkar i Habiliteringens planering.	

6	Personliga hjälpmedel				Ögonläkare/Ortoprist provrar ut korrektion	Bedöms och provas ut av optiker och synpedagog	
---	-----------------------	--	--	--	--	--	--

	UAF			- HSF			Stat
	Barnets behov	Förskola	Barn- och elevhälsa	Habilitering	Ögonmottagning	Syncentral	SPSM
7	Särskilt stöd i sin utveckling		Synpedagogisk handledning ges till föräldrar.	Erbjuds utifrån remiss vid behov av specifika insatser (barn med enbart synnedsättning)		Synpedagogisk handledning ges till föräldrar och konsultation till habilitering om barnet är aktuellt där.	
8	Specialanpassade leksaker		Råd och tips			Råd och tips	
9	Utbildning för föräldrar						
10	Vägledning och placering i förskoleverksamhet	Respektive rektor ansvarar för informationsöverföring inför förskolestart i samverkan med föräldrar och BEH.	Erbjuder information och rådgivning till föräldrar och personal.	Rådgivning utifrån barnets behov i samarbete med föräldrar och berörd rektor.	Efter föräldrars godkännande får Barnhälsovården ta del av Ögonmottagningens journalhandlingar.	Erbjuder information till berörd rektor och Barnhälsovården om barnets funktionsnedsättning och behov i samarbete med föräldrarna.	

OBS!
För nyupptäckta barn gäller delar av hjälpredan ”Barn före förskola”.

Barn med synskada – i förskola

För att få tillgång till Habiliteringens tjänster skall barnet ha en aktuell kontakt på Habiliteringen

		UAF		HSF			Stat
	Barnets behov	Förskola	Barn- och elevhälsa	Habilitering	Ögonmottagning	Syncentral	SPSM
1	Mottagande i förskoleverksamhet	Rektor ansvarar för planering av förskolestart i samverkan med föräldrar och synpedagog i BEH.	Samverkar i planering av förskolestart.	Samverkar i planering av förskolestart.		Erbjuder information till rektor och Barnhälsovården om barnets funktionsnedsättning och behov i samarbete med föräldrarna.	
2	Individuell utvecklingsplan	Rektor ansvarar för att individuell utvecklingsplan upprättas och följs upp.	Medverkar vid behov i upprättande av individuell utvecklingsplan.			Medverkar vid behov kring hjälpmedel, miljöanpassning, kompensatoriska tekniker.	
3	Habiliteringsplan		Medverkar vid behov i upprättande av individuell habiliteringsplan.	Synnedsättningen tas upp som en del i Habiliteringsplanen. Samarbete med BEH/Syncentralen vid behov.	Konsult till barnsynteam.	Syncentralen upprättar habiliteringsplan eller medverkar i Habiliteringens planering.	
4	Särskilt stöd i sin utveckling i förskola	Rektor ansvarar för att barnet får det särskilda stöd det behöver under hela vistelsetiden med utgångspunkt från förskolans läroplan och andra styrdokument.	Erbjuder råd och stöd kontinuerligt till personal och elev Erbjuder handledning och viss utbildning till förskolans personal.	Yrkesspecifika insatser utifrån habiliteringsplan.		Yrkesspecifika insatser vid behov utifrån synhabiliteringsplan.	På rektors initiativ kan rådgivning, utredning och utbildning ansökas om.

	UAF -			HSF -			Stat -
	Barnets behov	Förskola	Barn- och elevhälsa	Habilitering	Ögonmottagning	Syncentral	SPSM
5	Punktskrift	Rektor ansvarar för att personal utbildas.	Rådgivning till föräldrar/personal och stöd kring förberedande punktinläring.			Rådgivning till föräldrar och stöd kring förberedande punktinläring, samt utprovning och förskrivning av hjälpmedel.	Erbjuder efter förfrågan utredning, utbildning och rådgivning till personal och föräldrar.
6	Psykosocialt stöd	Rektor ansvarar för särskilt stöd till barnet.		Samarbete med Syncentralens kurator vid behov.		Föräldrar/barnet erbjuds stöd av kurator på Syncentralen.	
7	Orientering förflyttning	Rektor ansvarar för att personal utbildas.	Råd och stöd till personal i samarbete med Syncentral.	Erbjuds utifrån remiss vid behov av specifika insatser (barn med enbart synnedläggning).		Erbjuder råd, stöd och utbildning till personal, familj/elev i samarbete med Barnhälsovården och Habiliteringen.	
8	Personliga hjälpmedel	Ansvarig pedagog och arbetslag stöttar barnet i användandet av hjälpmedel Skolan tillgodoser pedagogiska hjälpmedel.	Ger råd och stöd till personal Stöttar vid behov barnet i användandet av hjälpmedel.	Samarbete med BEH och Syncentralen vid behov (barn med synnedläggning och annan funktionsnedläggning).	Ögonläkare/Ortoptist provar ut korrektion	Efter bedömning förskrivas och tillhandhålls personliga synhjälpmedel enligt gällande regelverk, samt ger utbildning på dessa. Samarbete vid behov med BEH/Habiliteringen	

9	Specialanpassade läromedel och leksaker	Rektor ansvarar för att läromedel köps in	Kan ge råd och stöd samt möjlighet att prova pedagogiskt material			Kan ge råd och stöd i val av pedagogiskt material	Digital läromedelsutställning finns
---	--	---	---	--	--	---	-------------------------------------

		UAF		HSF			Stat
	Barnets behov	Förskola	Barn- och elevhälsa	Habilitering	Ögonmottagning	Syncentral	SPSM
10	Anpassade lokaler och miljöer	Rektor ansvarar för anpassningar	Ger råd vid anpassningar av skollokaler både ur miljömässigt och pedagogiskt perspektiv.	Vid behov i samarbete med BEH och syncentral.		Informerar om behov samt ger tillsammans med BEH förslag på anpassning.	
11	Resursperson	Rektor anställer och ansvarar för fortbildning	Ger råd och stöd till personal om synnedläggelse och dess konsekvenser.	Ger råd och stöd till personal utifrån övriga behov.		Erbjuder information om barnets synnedläggelse och dess konsekvenser samt handleder kring hjälpmedel.	
12	Utredning	Rektor ansvarar för pedagogisk utredning/utvecklingsbedömning vid behov	Kan vara delaktig vid utredningar vid behov. Informerar och följer upp. Utför funktionell synbedömning.	Utvecklingsbedömning utifrån remiss. Utför andra bedömningar utifrån rehabiliteringsplan.	Utför synbedömning.	Kan initiera medicinska och rehabiliterande utredningar vid behov i samarbete med Habiliteringen och BEH. Ge konsultation till Habiliteringen i samband med bedömningar. Utför funktionell synbedömning.	Kompletterande utredning kan sökas utifrån pedagogiska frågeställningar på rektors uppdrag. Kan vara konsult vid utvecklingsbedömningar.

13	Vägledning och planering inför skolstart	Rektor ansvarar för informationsöverföring inför skolstart i samverkan med föräldrar och vid behov berörd synpedagog och Habiliteringen.	Samverkar med skolan. Erbjuder mottagande personal råd och stöd. Informerar tillsammans med föräldrar om synnedläggningen och dess konsekvenser.	Samverkar med skolan vid behov.	Informerar vid behov tillsammans med föräldrar om synnedläggningen och dess konsekvenser.	Ger vid behov förslag på miljöanpassning tillsammans med BEH. Informerar tillsammans med föräldrar om synnedläggningen och dess konsekvenser.	Tillhandahåller kursutbud.
----	---	--	---	---------------------------------	---	---	----------------------------

	OBS! För nyupptäckta barn gäller delar av hjälpredan ”Barn före förskola”	Barn & ungdomar med synskada - i förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem					För att få tillgång till Habiliteringens tjänster skall barnet ha en aktuell kontakt på Habiliteringen
	- UAF			- HSF			Stat
	Barnets behov	Skola	BEH /Grundsärskolan	Habilitering	Ögonmottagning	Syncentral	SPSM
1	Mottagande i skola/ skolbarnomsorg Se även föregående avsnitt ”Vägledning och planering inför skolstart”	Rektor ansvarar för planering av skolstart i samverkan med förskolan, föräldrar och berörd synpedagog och Habilitering	Samverkar vid i planeringen av skolstart. Informerar enligt överenskommelse med föräldrar om eleven, synnedläggningen och behoven.	Samverkar vid behov i planeringen av skolstart.	Kan vid behov ge information om synfunktionsnedläggningen.	Samverkar vid behov i planeringen av skolstart. Informerar enligt överenskommelse med föräldrar om eleven, Synnedläggningen och behoven.	Tillhandahåller kursutbud.
2	Åtgärdsprogram	Rektor ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas och följs upp.	Medverkar vid behov i upprättande och uppföljning av åtgärdsprogram.	Medverkar vid behov i samverkan med Syncentralen och BEH.		Medverkar vid behov kring hjälpmedel, miljöanpassning och kompensatoriska tekniker.	

3	Habiliteringsplan			Synnedstättningen tas upp som en del i Habiliteringsplanen. Samarbete med BEH/Syncentralen vid behov.	Konsult vid upprättande av habiliteringsplan.	Syncentralen upprättar synhabiliteringsplan eller medverkar i Habiliteringens planering.	
4	Särskilt stöd i sin utveckling i skola	Rektor ansvarar för att anpassa verksamheten till elevens behov under hela vistelsetiden med utgångspunkt från skolans läroplan och andra styrdokument.	Erbjuder råd, stöd och information till personal och elev.	Erbjuds utifrån remiss vid behov av specifika insatser (barn med enbart synnedstättning)		Yrkesspecifika insatser vid behov utifrån synhabiliteringsplanen.	

	– UAF			- HSF			Stat
	Barnets behov	Skola	BEH /Grundsärskolan	Habilitering	Ögonmottagning	Syncentral	SPSM
5	Punktskrift	Rektor ansvarar för att personal utbildas.	Rådgivning till föräldrar/personal och stöd kring punktskrift.			Rådgivning till föräldrar och stöd kring punktskriftsinläring samt utprovning och förskrivning av hjälpmedel.	Resurscenter-syn erbjuder årskursbesök med uppföljning för elev. Pedagoger får utbildning och rådgivning kring punktskrift.

6	Psykosocialt stöd	Skolans elevhälsoteam tillgängligt vid behov.		Samarbete med Syncentralens kurator vid behov.		Föräldrar/barnet erbjuds stöd av kurator på Syncentralen.	
7	Personliga hjälpmedel	Ansvarig pedagog och arbetslag stöttar eleven i användande av hjälpmedel. Rektor ansvarar för inköp av pedagogiska hjälpmedel.	Ger råd och stöd till personal.	Samarbete med BEH och Syncentralen vid behov (barn med synnedsättning och annan funktionsnedsättning).	Ögonläkare/Ortoptist provar ut korrektion	Efter bedömning förskrivs och tillhandhålls personliga synhjälpmedel enligt gällande regelverk, samt utbildning på dessa.	Kan ge råd och stöd kring val av hjälpmedel.
8	Specialanpassade läromedel/leksaker	Rektor ansvarar för inköp av läromedel.	Kan ge råd och stöd samt möjlighet att prova pedagogiskt material			Kan ge råd och tips kring val av pedagogiskt material.	Anpassade läromedel och material finns till försäljning.
9	Orientering och förflyttning	Rektor ansvarar för att personal utbildas.	Råd och stöd till personal i samarbete med Syncentralen.	Erbjuds utifrån remiss vid behov av specifika insatser (barn med enbart synnedsättning).		Erbjuder råd, stöd och utbildning till personal, familj/elev i samarbete med BEH och Habilitering.	

	– UAF			- HSF			Stat
	Barnets behov	Skola	BEH /Grundsärskolan	Habilitering	Ögonmottagning	Syncentral	SPSM
10	Anpassade lokaler/miljöer	Rektor ansvarar för anpassningar.	Ger råd vid anpassning av skollokaler.	Vid behov i samarbete med BEH och Syncentral		Informerar om behov samt ger tillsammans med BEH förslag på anpassning.	
11	Resursperson	Rektor anställer och ansvarar för fortbildning.	Ger råd och stöd till personal om synnedsättningen och dess konsekvenser.	Ger råd och stöd till personal utifrån övriga behov.	Kan vid behov ge information om synfunktionsnedsättningen.	Erbjuder information om barnets synnedsättning och dess konsekvenser, samt handleder kring hjälpmedel och kompensatoriska tekniker.	Erbjuder kursutbud.
12	Utredning	Rektor ansvarar för utredning vid behov.	Kan vara delaktig vid utredningar vid behov. Informerar och följer upp. Utför funktionell synbedömning.	Utför kompletterande bedömningar vid behov.	Kan initiera medicinska och habiliterande utredningar. Utför synbedömning.	Kan initiera medicinska och habiliterande utredningar. Utför funktionell synbedömning.	Kompletterande utredning kan sökas utifrån pedagogiska frågeställningar på rektors uppdrag. Kan vara konsult vid utvecklingsbedömningar.

		UAF		- HSF			Stat
Barnets behov		Skola	BEH /Grundsärskola	Habilitering	Ögonmottagning	Syncentral	SPSM
13	Vägledning och planering inför gymnasiestudier	Rektor ansvarar för vägledning samt informationsöverföring inför gymnasiestudier i samverkan med föräldrar och elevhälsoteam.	Medverkar vid överlämning till gymnasieskola.	Samverka med skolan vid behov.		Utför vid behov miljöbedömning och ger förslag på åtgärder. Råd och stöd.	
14	Anpassat gymnasium		Ger råd och stöd.				
15	Vägledning och planering efter gymnasiestudier		Överlämning av information till Arbetsförmedling/ Daglig verksamhet			Kurator kontaktar vid behov AF resurs för framtida planering.	

Hjälpredan uppdateras vartannat år av BEH, Syncentralen och Habiliteringen (initieras av Syncentralen).

Dokumentet gäller fr.o.m. 2023-06-14 Renée Adlertz